

ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA

MĚSÍČNÍ BULLETIN

2022

Energetika > EU 07–08

Z obsahu:

- Dekarbonizovaná energetika pod tlakem války
- Společné úsilí o snížení poptávky po zemním plynem
- Zemní plyn pro ČR

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKY

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

léto se pomalu chýlí ke svému konci a s tím končí i doba prázdnin. Toto léto ale bohužel nebylo tak bezstarostné jako ta předchozí. Ze všech stran na nás doléhají informace o strmém nárůstu cen energií či o možném nedostatku plynu během zimní sezóny. Mezinárodní energetická agentura (IEA) v této souvislosti podotýká, že nadcházející zima bude pro členské státy EU výzvou a bude vyžadovat pečlivou koordinaci a velmi silnou solidaritu. Česká republika je jednou z nejvíce závislých zemí na ruském plynu. S cílem zvýšit energetickou bezpečnost země a posílit její nezávislost na Rusku zajistila společnost ČEZ ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu pro nadcházející období kapacitu nového terminálu pro zpětné zplynování zkapalněného plynu (LNG) v nizozemském Eemshavenu. Začátkem července podepsali ministři zodpovědní za energetiku České republiky a Německa společné prohlášení, ve kterém potvrzují, že v případě výpadku dodávek plynu budou obě země své kroky koordinovat. V srpnu přijala Rada EU nařízení o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po zemním plynu. Členské státy se v Radě dohodly, že v duchu solidarity v nadcházejícím období sníží svoji poptávku po plynu o 15 %. Vlády členských států v reakci na ruskou invazi na Ukrajinu přehodnocují podíly jednotlivých zdrojů energie v energetickém mixu a postupně přijímají řadu opatření, která mají za cíl zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie či omezit spotřebu energií a ušetřit tak spotřebu zemního plynu.

Příjemné čtení a hezký zbytek léta přeje

Zuzana Krejčířková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53
publicaffairs@cez.cz

Zuzana Krejčířková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Tomáš Pírk | Karolína Ryšavá |
David Števík |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a
bezplatně.

Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou
považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ
a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a
textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich
zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných
v době vydání tohoto bulletinu. Public affairs neručí
za správnost a úplnost informací. Obrázky použité v
tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny
Evropské komise, Evropské rady, Evropského
parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a
Freeimages.com.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTRINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYDEKARBONIZOVANÁ
ENERGETIKA
POD TLAKEM VÁLKYKRÁTKODOBÉ
INTERVENCE
A DLOUHODOBÁ
ZLEPŠENÍ

OKAMŽITÁ REAKCE

DEKARBONIZOVANÁ ENERGETIKA POD TLAKEM VÁLKY

Ruská vojenská agrese zásadním způsobem dopadá na energetický sektor. Způsobila nebývalý nárůst cen energií a podstatně mění geopolitiku v oblasti energetiky. Mnohé členské země EU přinutila, aby přehodnotily udržitelnost národních energetických politik a s ohledem na **energetické trilema věnovaly zvýšenou pozornost energetické bezpečnosti.**

Zásadní výzvou je ukončení závislosti na ruských fosilních palivech. Již začátkem března Evropská komise avizovala iniciativu **REPowerEU**, jejímž hlavním cílem je diverzifikace dodávek zemního plynu a snižování závislosti na fosilních palivech prostřednictvím zvyšování podílu obnovitelných zdrojů a zlepšování energetické účinnosti.

V rámci **balíčku** REPowerEU pak Komise dne 18. května předložila celou řadu dokumentů, včetně legislativních návrhů, ve kterých navrhuje zvýšit v rámci iniciativy Fit for 55 evropský cíl pro rok 2030 v oblasti

obnovitelných zdrojů (ze 40 % na 45 %) a v oblasti energetické účinnosti (z 9 % na 13 %) oproti projekcím referenčního scénáře 2020.

Plán REPowerEU usiluje o snížení dovozu ruského plynu nejméně o dvě třetiny (cca 100 miliard m3) do konce letošního roku, přičemž zhruba třetinu tohoto objemu by měla zajistit úsporná opatření a nová výroba z obnovitelných zdrojů a zbylé dvě třetiny nahradí posílení dovozu zemního plynu z jiných zemí.

Prioritou pro nadcházející zimu je zajištění dostatečných zásob zemního plynu. Členské státy se v této souvislosti shodly na povinném plnění zásobníků plynu. Rada přijala **nařízení** o zajištění bezpečných dodávek plynu, které členským státům ukládá povinnost naplnit podzemní zásobníky plynu do 1. listopadu letošního roku nejméně na 80 % jejich kapacity. V následujících letech se toto minimum zvýší na 90 % s průběžnými cíli od února do října. Přes omezené dodávky ruského plynu se daří evropské zásobníky plnit, k 25. srpnu jsou v průměru **naplněné** na 78 %. Obavy z nedostatku plynu v nadcházející zimě tlačí jeho ceny nahoru, přičemž za plnění zásobníků jsou odpovědné především soukromé společnosti. Vzhledem k rekordním cenám jim proto národní vlády poskytují pobídky na podporu likvidity pro nákup zemního plynu (financování tzv. margins). Např. v Německu

spolková vláda podporuje poskytnutí úvěrů prostřednictvím státní rozvojové banky KfW a půjčka je zajištěna federální zárukou. Povinnost naplňování zásobníků plynem vyprší k 31. prosinci 2025.

Za situace, kdy Rusko používá dodávky energie jako politickou zbraň, je víc než kdy jindy nezbytné, aby členské státy postupovaly koordinovaně a jednotně. Začátkem srpna se proto dohodly, že v duchu solidarity sníží během nadcházející zimy svoji poptávku po zemním plynu. **Nařízení** stanoví členským státům dobrovolné 15% snížení, přičemž specifikuje, že v případě podstatného nedostatku zemního plynu by snížení poptávky bylo povinné.

Více o balíčku REPowerEU se dočtete v květnovém bulletinu **Energetika v EU**.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

DEKARBONIZOVANÁ
ENERGETIKA
POD TLAKEM VÁLKY

KRÁTKODOBÉ
INTERVENCE
A DLOUHODOBÁ
ZLEPŠENÍ

OKAMŽITÁ REAKCE

KRÁTKODOBÉ INTERVENCE A DLOUHODOBÁ ZLEPŠENÍ

Společně s plánem REPowerEU předložila Evropská komise **sdělení, v němž specifikuje jednak krátkodobá opatření v odvětvích plynu a elektřiny, která mohou řešit dopady vysokých cen energií na spotřebitele a podniky a zároveň možnosti dlouhodobého zlepšení uspořádání trhu tak, aby vyhovoval dekarbonizovanému energetickému systému s rostoucím podílem obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny.**

Komise konstatuje, že současná bezprecedentní situace si vyžaduje časově omezená kompenzační opatření a přímou podporu koncových spotřebitelů, kteří trpí energetickou chudobou. V rámci krátkodobých opatření mohou členské státy např. využít **dočasný krizový rámec** pro státní podporu a posílit likviditu pro obchodníky s energiemi a energetické společnosti nebo rozšířit regulaci maloobchodních cen zemního plynu.

Z dlouhodobého hlediska Komise zdůrazňuje, že základy uspořádání evropského trhu

s elektřinou přinášejí výhody a lze na nich stavět. Zároveň s ohledem na budoucí plně dekarbonizovanou skladbu zdrojů elektřiny nastoluje okruhy otázek, které bude nutné řešit. Patří mezi ně zejména ochrana spotřebitelů před vysokými cenami a nadměrnou volatilitou, urychlení investic

do obnovitelných zdrojů, posílení infrastruktury v oblasti elektřiny a plynu či posílení odezvy na straně poptávky a flexibility s cílem snížit ceny ve špičce.

**ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST**NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYDEKARBONIZOVANÁ
ENERGETIKA
POD TLAKEM VÁLKYKRÁTKODOBÉ
INTERVENCE
A DLOUHODOBÁ
ZLEPŠENÍ**OKAMŽITÁ REAKCE**

OKAMŽITÁ REAKCE

Evropská unie čelí energetické krizi vyvolané závislostí na ruských dodávkách zemního plynu. Moskva svou dominantní pozici využívá k dosažení svých geopolitických cílů a již po mnoho měsíců dodávky plynu omezuje. Riziko dalšího zadržování dodávek, či jejich úplného přerušení, každým dnem narůstá.

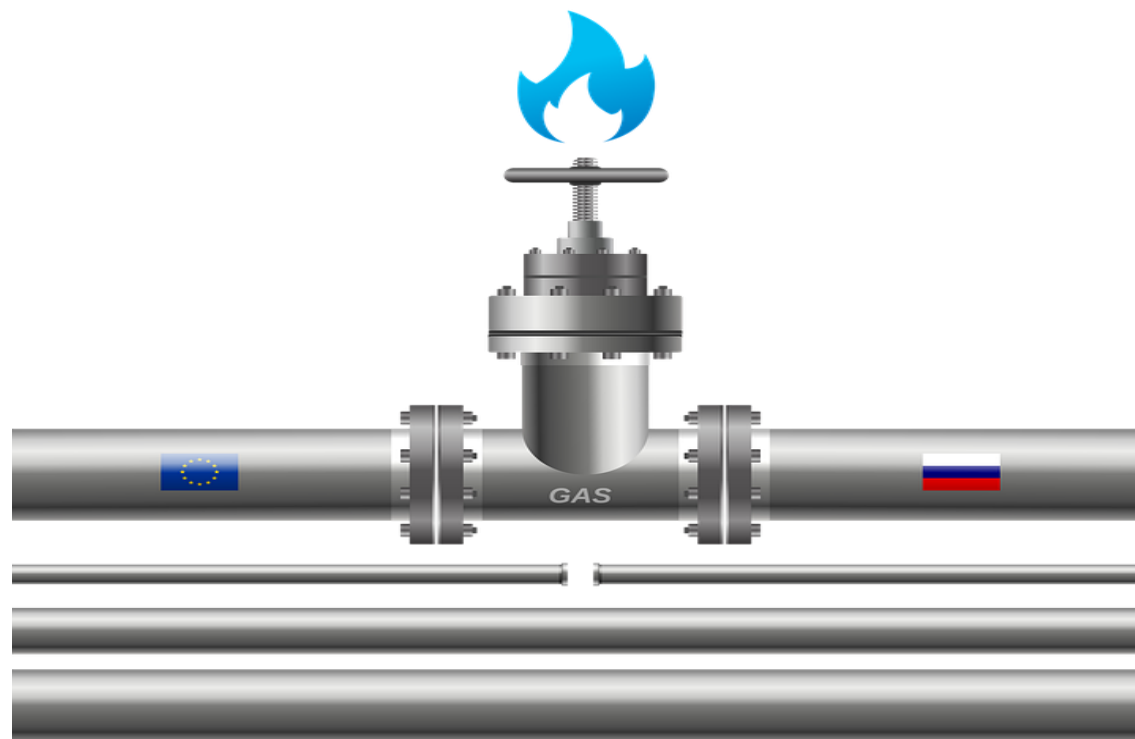
V této souvislosti Mezinárodní energetická agentura (IEA) v červenci **vyzvala** Evropskou unii k okamžité reakci a navrhla pět konkrétních kroků, které mohou snížit riziko omezeného přídeľu plynu v nouzové situaci jeho velkého nedostatku. IEA zdůrazňuje, že nelze spoléhat na alternativní dodávky zemního plynu, které nejsou dostupné v potřebných objemech, a spotřebu v EU je nutné snížit již během letních měsíců, aby bylo možné ušetřený plyn uložit do zásobníků. Objem plynu, který je potřeba v létě uspořit na zimní měsíce, odhaduje analýza IEA na 12 miliard m³.

Koordinované kroky, které IEA doporučuje jsou: minimalizace využívání zemního plynu ve výrobě elektřiny, snížení poptávky domácností nastavením standardů pro chlazení, motivování

průmyslových uživatelů ke snížení poptávky prostřednictvím aukcí, posílení koordinace operátorů trhu s elektřinou a plynem v EU a harmonizace nouzového plánování v rámci EU.

IEA připomíná, že nadcházející zima bude (zejména v případě úplného přerušení dodávek ruského plynu) výzvou pro evropské politiky

a bude vyžadovat „zachování chladné hlavy, pečlivou koordinaci a velmi silnou solidaritu“.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

SPOLEČNÉ ÚSILÍ
O SNÍŽENÍ POPTÁVKY
PO ZEMNÍM PLYNU

NĚMECKÁ ZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

ZEMNÍ PLYN PRO ČR

SPOLEČNÉ ÚSILÍ O SNÍŽENÍ POPTÁVKY PO ZEMNÍM PLYNU

S cílem zvýšit bezpečnost dodávek energie během nadcházející zimy přijala Rada EU dne 5. srpna **nařízení o koordinovaných opatřeních ke snížení poptávky po plynu. Členské státy EU se dohodly, že v duchu solidarity v nadcházejícím období mezi 1. srpnem až 31. březnem sníží svoji poptávku po zemním plynu o 15 % ve srovnání s průměrnou spotřebou za posledních pět let. I když tento cíl je dobrovolný, může se za situace, kdy nebude k dispozici dostatek plynu, stát pro členské státy závazným. Nařízení totiž specifikuje možnost aktivovat výstrahu na úrovni Unie, při které by snížení poptávky bylo povinné.**

Členské státy se dohodly, že případná výstraha na úrovni Unie bude aktivována prováděcím rozhodnutím Rady (na základě kvalifikované většiny) předloženým ze strany Komise, a to za situace podstatného rizika nedostatku

zemního plynu, kdy alespoň pět členských států požádá Komisi o tento krok.

Opatření, která mohou členské státy zavádět pro omezení poptávky, zahrnují snížení spotřeby plynu při výrobě elektřiny, podporu přechodu na alternativní paliva v průmyslu, povinnost omezit vytápění a chlazení či tržní opatření formou aukcí, resp. finanční pobídky podnikům ke snížení spotřeby. Členské státy se dohodly, že primárně upřednostní opatření, která nebudou mít dopad na domácnosti a subjekty kritické infrastruktury, např. zdravotnictví.

S cílem zohlednit opatření ke snížení poptávky aktualizují nyní členské státy (s termínem do 31. října) své vnitrostátní plány preventivních opatření pro stav nouze, přičemž budou Komisi pravidelně podávat zprávy o pokroku při jejich plnění.

Vzhledem k obtížnosti rozdělit dopady současné krize mezi členské státy rovnoměrně a při zohlednění národních specifíků, se zástupci členských států v Radě EU dohodli na řadě výjimek a možnostech požádat o neaplikování povinného cíle snížení. Členské státy mohou např. požádat o výjimku, pokud mají omezené propojení v rámci EU a jejich kapacity, vč. infrastruktury LNG, jsou využívány v plné míře. V takovém případě by úsilí o snížení poptávky nad rámec exportní kapacity nemělo smysl.

O výjimku také mohou požádat členské státy, které překročily své cíle v plnění zásobníků, pokud jsou silně závislé na zemním plynu jako surovině pro kritická průmyslová odvětví nebo pokud jejich spotřeba plynu za poslední rok vzrostla alespoň o 8 % ve srovnání s průměrem posledních pěti let. Také členský stát, který čelí krizi v oblasti elektroenergetiky, může dočasně omezit povinné snížení, pokud nemá jiné alternativy, jak nahradit plyn potřebný k výrobě elektřiny.

V případě, že členské státy mají v úmyslu využít některou z výjimek, musí svůj záměr oznámit Komisi nejpozději dva týdny po vyhlášení výstrahy na úrovni Unie a zároveň poskytnout důkaz, že podmínky pro aplikaci výjimky splňují.

Účelem tohoto snížení poptávky po plynu je dosáhnout úspor pro nadcházející topnou sezonu, pro případ možného přerušení dodávek plynu z Ruska, které využívá dodávky

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTRINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

SPOLEČNÉ ÚSILÍ
O SNÍŽENÍ POPTÁVKY
PO ZEMNÍM PLYNU

NĚMECKÁ ZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

ZEMNÍ PLYN PRO ČR

energie jako politickou zbraň. V případě chladné zimy by v EU mohlo chybět zhruba 45 miliard m³ zemního plynu, přičemž tento objem by mohl být ušetřen právě snížením spotřeby o 15 %. V tuto chvíli však nikdo přesně neví, zda

bude zima průměrná nebo chladnější, zda budou alternativní obnovitelné zdroje energie k dispozici v maximální míře či zda, kdy a nakolik Rusko zastaví své dodávky zemního plynu.

Nařízení reaguje na válečnou situaci a platné bude po dobu jednoho roku. Komise na základě přezkumu (do května 2023) zváží, s ohledem na aktuální situaci, možnost prodloužení jeho platnosti.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYSPOLEČNÉ ÚSILÍ
O SNÍŽENÍ POPTÁVKY
PO ZEMNÍM PLYNUNĚMECKÁ ZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

ZEMNÍ PLYN PRO ČR

NĚMECKÁ ZÁVISLOST NA RUSKÉM PLYNU

Po napadení Ukrajiny ruskou armádou bylo Německo nuceno přiznat, že jeho politika, která vedla k závislosti na ruské ropě a zemním plynu, byla chybou. V důsledku rozhodnutí ukončit provoz jaderných elektráren a snahy o odklon od uhlí nemělo Německo mnoho alternativ k ruskému plynu. Podle odhadů v prvních dvou měsících od začátku ruského útoku na Ukrajinu zaplatilo za ruskou energii téměř 8,3 miliardy eur.

Německo pokrývá 95 % své spotřeby zemního plynu dovozem, přičemž z toho v roce 2021 pocházelo z Ruska 55 % (ostatní dovoz pokrýval převážně norský či nizozemský plyn).

Závislost Německa na ruském zemním plynu zůstává stále poměrně vysoká, nicméně spolková vláda intenzivně pracuje na jejím snížení. Do poloviny dubna letošního roku **klesl** podíl ruského plynu na dovozu na 35 % a na konci roku by měl činit 30 %, přičemž německá vláda usiluje o snížení na 10 % do roku 2024. K tomu by měl mj. přispět rychlejší přechod na obnovitelné zdroje a rozvoj

vodíkového hospodářství.

Plyn se do Německa dosud přepravoval plynovody. Bezprostředně po zahájení ruské invaze na Ukrajinu německá spolková vláda zastavila projekt Nord Stream 2. Zároveň rozhodla, že na pobřeží Severního moře vybuduje dva terminály pro zpětné zplynování zkapalněného plynu (LNG). Pro urychlení plánování, povolovacího procesu a výstavby nezbytné infrastruktury přijalo Německo nový zákon o využití LNG. Do budoucna by pobřežní terminály LNG mohly být přebudovány na dovoz zeleného vodíku.

Kromě toho německá vláda vyčlenila téměř 3 miliardy eur na pronájem čtyř plovoucích jednotek pro zpětné zplynování (Floating storage and regasification units – FSRU), které pronajímá prostřednictvím společností RWE a Uniper. Očekává se, že dvě jednotky FSRU (ve Wilhelmshavenu a v Brunsbüttelu) by měly zahájit provoz do konce letošního roku.

Od poloviny června Rusko opakovaně omezuje své dodávky zemního plynu do Německa. V důsledku výrazného snížení celkového objemu dovozu **roste** jeho cena. Aktuální spotová cena zemního plynu (stav ke dni 25. srpna) **dosahuje** cca 305 eur/MWh. Německá spolková vláda proto v srpnu rozhodla o **úpravě ceny** zemního plynu, resp. zavedení zvláštního poplatku, který se bude vztahovat na všechny odběratele plynu v období od 1. října 2022 do 1. dubna 2024. Tento poplatek má dovozcům kompenzovat zvýšené náklady na zajištění alternativních dodávek a uchránit je před insolvencí. Výše poplatku může být upravena každé tři měsíce.

Německým domácnostem tak narostly náklady na odběr plynu. Podle odhadů může u domácností jít o stovky eur ročně. S cílem zmírnit dopad tohoto opatření na domácnosti **představil** o několik dní později německý kancléř Olaf Scholz plán na snížení daně z prodeje zemního plynu. Snížení DPH z 19 % na 7 % bude platit současně s platností zvláštního poplatku, tedy dvě topné sezóny. Kancléř rovněž avizoval, že v příštích týdnech oznámí další opatření k řešení narůstající energetické krize.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

**NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU**

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

SPOLEČNÉ ÚSILÍ
O SNÍŽENÍ POPTÁVKY
PO ZEMNÍM PLYNU

NĚMECKÁ ZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

ZEMNÍ PLYN PRO ČR

ZEMNÍ PLYN PRO ČR

Společnost ČEZ ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu zajistila pro nadcházející zimu kapacitu nového terminálu LNG v nizozemském Eemshavenu, včetně přepravních tras do České republiky. Zajištěná kapacita o objemu 3 miliardy m³ ročně představuje zhruba třetinu spotřeby zemního plynu ČR. Díky této iniciativě Česko významně posílilo svoji energetickou bezpečnost a nezávislost na Rusku.

Zemní plyn ze zásobníků, které jsou nyní v ČR **naplněné** z 81 % (stav k 25. srpnu), by podle **předpokladu** pokryl spotřebu do ledna a plyn z terminálu LNG by měl pokrýt další dva měsíce. Skutečná spotřeba však bude záviset na průběhu zimy.

Provozovatelem terminálu LNG v Eemshavenu je nizozemská národní společnost **Gasunie**, která plánuje zahájení provozu na 8. září. S jeho využitím česká vláda počítá i v další topné sezóně. Zásobníky se totiž po zimě budou muset znovu naplnit, a to už s velkou pravděpodobností nebude k dispozici ruský plyn, kterým se plní v současnosti.

Terminál LNG se skládá ze dvou plovoucích skladovacích jednotek zpětného zplynování (FSRU): Exmar S188 a Golar Igloo, které mají dohromady propustnou kapacitu 8 miliard m³ ročně. Kromě společnosti ČEZ budou tuto kapacitu využívat i další firmy, například Shell. Do letošního roku mělo Nizozemsko terminál LNG pouze v rotterdamském přístavu. Rozšířením o další dvě jednotky FSRU tak zdvojnásobilo svou dovozní kapacitu LNG.

Česká republika je jednou z nejvíce závislých zemí na ruském plynu. Z Ruska k nám proudí až 98 % zemního plynu. Mezinárodní měnový fond uvádí, že pokud Rusko zastaví své dodávky zemního plynu, dojde v zemích východní a střední Evropy – v Maďarsku, na Slovensku a v České republice k hluboké

recesi. Dopady však mohou být zmírněny zajištěním alternativních dodávek, podporou úspor energie, ochranou zranitelných domácností a v neposlední řadě rozšířením dohod o solidaritě o sdílení plynu napříč členskými státy EU.

Solidarita v rámci EU v případě nedostatku dodávek zemního plynu může přispět k energetické bezpečnosti jednotlivých národních států. Proto ministři odpovědní za energetiku České republiky a Německa začátkem července podepsali společné **ministerské prohlášení**, ve kterém se k vzájemné solidaritě hlásí a potvrzují, že v případě výpadku dodávek plynu budou obě země své kroky koordinovat.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYUSPOŘÁDÁNÍ TRHU
S ELEKTŘINOU

USPOŘÁDÁNÍ TRHU S ELEKTŘINOU

Vysoké ceny elektřiny v Evropě vyvolávají diskusi o tom, zda by se neměla reformovat struktura trhu a tvorba cen. Vzhledem k tomu, že evropské spotové ceny elektřiny prudce rostou a volatilita forwardových kontraktů dosahuje nebývalých maxim, zasáhla trhy s elektřinou v uplynulém roce dokonalá bouře. Jak na to reagují evropské státy?

Ačkoliv Evropská komise před a během zveřejnění REPowerEU zdůrazňovala, že velkoobchodní trh s elektřinou funguje a potřebné jsou pouze dočasné intervence na maloobchodních trzích, tak v červnu následně předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová [uvedla](#), že současná podoba trhu "již nefunguje". Tato rozporuplná vyjádření vyvolala nejistotu na straně účastníků elektroenergetických trhů.

Jak se ale evropské státy potýkají s energetickou krizí a jaké případné zásahy na trzích uplatňují? Přístup rozhodně není

jednotný. Především jižní státy v čele se Španělskem se uchylují k intervencionistickým opatřením a již před von der Leyenovou volaly po reformě velkoobchodních trhů. Naproti tomu severské státy jsou přesvědčeny, že uspořádání trhu s elektřinou plní svou funkci a vzhledem k tomu, že poslední reforma byla přijata teprve před třemi lety, tak další zásahy nejsou na místě. Pojďme si tedy porovnat příklady opatření přijatých na jedné straně ve Španělsku a na druhé straně ve Švédsku.

Španělsko

Španělská vláda v reakci na rostoucí ceny energií zavedla řadu opatření. Patří mezi ně plošná opatření jako je dočasné snížení poplatků a daně z přidané hodnoty (DPH) z elektřiny, či cílená ochrana nejzranitelnějších domácností, pro které španělská vláda v rámci sociálního bonusu zvýšila (již zavedené) slevy z dodávky elektřiny.

Kromě opatření na maloobchodním trhu se ale Španělsko uchýlilo také k zásahům na velkoobchodním trhu. Španělsko společně s Portugalskem v květnu 2022 oznámily Komisi svůj záměr přijmout opatření ve výši 8,4 miliardy eur (6,3 miliardy eur pro Španělsko a 2,1 miliardy eur pro Portugalsko), jehož záměrem je snížit vstupní náklady elektráren spalujících fosilní paliva s cílem snížit jejich výrobní náklady a v konečném důsledku i cenu na velkoobchodním trhu s elektřinou ve prospěch

spotřebitelů. Evropská komise toto opatření v červnu [schválila](#).

Opatření bude platit do 31. května 2023. Podpora bude mít podobu přímé dotace výrobcům elektřiny a bude zaměřená na pokrytí části jejich nákladů na palivo. Denní platba se bude vypočítávat na základě rozdílu mezi tržní cenou zemního plynu a stropem ceny plynu stanoveným během prvních šesti měsíců na 40 eur/MWh a od sedmého měsíce se cenový strop bude zvyšovat o 5 eur měsíčně, takže ve dvanáctém měsíci bude cenový strop činit 70 eur/MWh.

Opatření bude financováno jednak z takzvaného "příjmu z přetížení" (tj. příjmu, který španělský provozovatel přenosové soustavy získá z přeshraničního obchodu s elektřinou mezi Francií a Španělskem) a jednak z poplatku, který Španělsko a Portugalsko uloží odběratelům využívajícím toto opatření.

Švédsko

Na druhé straně Evropy se Švédsko drží minimalistických intervencí omezených výhradně na maloobchodní trh. Ta zahrnují mimo jiné snížení spotřební daně na pohonné hmoty a kompenzační platby pro spotřebitele v odlehlých oblastech. Spotřebitelé jsou zároveň finančně motivováni k výměně spalovacích aut za bezemisní vozy. Kompenzační platby jsou zavedeny i pro

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

USPOŘÁDÁNÍ TRHU
S ELEKTŘINOU

drobné spotřebitele elektřiny. Kompenzace je poskytována domácnostem se spotřebou elektřiny od 400 kWh do 2 000 kWh měsíčně, činí 100 až 1 000 SEK a zahrnuje přibližně 2 miliony domácností. Celkové náklady na toto opatření se odhadují na 900 milionů SEK.

Diskuse na úrovni EU

S extrémním nárůstem **cen elektřiny** stále více vlád členských států hledá společné řešení na evropské úrovni, které by prudce rostoucí ceny omezilo. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová dne 29. srpna **uvedla**, že Komise pracuje na „nouzovém zásahu“ a strukturální reformě trhu s elektřinou. První krok by měl v krátkodobém horizontu řešit akutní situaci rekordních cen, zatímco v dlouhodobém horizontu Komise zvažuje změnu nastavení fungování trhu s elektřinou.

V souvislosti s nouzovou intervencí do velkoobchodního trhu s elektřinou svolává české předsednictví mimořádnou Radu EU pro dopravu, telekomunikace a energetiku. Na neformálním zasedání budou mít ministři odpovědní za energetiku příležitost diskutovat možná opatření na úrovni EU, včetně stanovení maximální ceny, a projednat přístupy jednotlivých vlád. Španělsko a Portugalsko již stanovilo cenový strop pro zemní plyn, jehož cena se do cen elektřiny promítá. O stanovení cenového stropu je nyní připraveno jednat i Německo, Rakousko či Belgie. Shodu však

budou muset najít v rámci uskupení EU27. Mimořádná Rada ministrů je **svolaná** na 9. září.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URÝCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYZVYŠOVÁNÍ PODÍLU
OZE

ZVYŠOVÁNÍ PODÍLU OZE

Ruská invaze na Ukrajinu znovu otevřela otázku energetické soběstačnosti Evropy. Mezi možnostmi, jak dosáhnout nezávislosti na ruských fosilních palivech, patří zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie v energetickém mixu.

Na evropské úrovni se diskutuje možnost navýšení cíle podílu obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie pro rok 2030. V reakci na válečný stav na Ukrajině navrhla Komise v rámci iniciativy REPowerEU místo dosud projednávaného 40% cíle ambiciózní 45% cíl podílu obnovitelných zdrojů. V Evropském parlamentu navýšení cíle podpořil Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE), který vypracoval a schválil zprávu ke změně směrnice o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů (RED). Hlasování v plénu proběhne na zasedání, které se uskuteční ve dnech 12. až 15. září. Následně pod českým předsednictvím budou probíhat interinstitucionální jednání, přičemž Rada ve svém obecném přístupu ke zmíněné směrnici (RED) podpořila závazný cíl do roku 2030 ve výši 40 %. Jen pro srovnání: v roce 2020 činil podíl obnovitelné energie v EU 22,1 %, což byl

více jak dvojnásobek oproti roku 2004, kdy podíl činil 9,6 %.

V rámci balíčku REPowerEU předložila Evropská komise také **solární strategii**, ve které nastiňuje, jak v následujících třech letech dosáhnout zdvojnásobení instalované kapacity solárních panelů ve srovnání s rokem 2020. Mezi podporovaná opatření patří Evropská iniciativa pro solární střechy (Solar Rooftop initiative), v jejímž rámci by do konce roku 2026 měla být instalace solárních panelů na nové veřejné a komerční budovy povinná, resp. do konce roku 2029 na nové obytné domy. Dále je podporováno zkrácení a zjednodušování povolenacích postupů či spuštění Evropské aliance pro solární fotovoltaický průmysl. Více o solární strategii se dočtete v květnovém bulletinu **Energetika v EU**.

Evropský cíl je rozdělen mezi členské státy, které si své ambice stanoví ve svých národních klimaticko-energetických plánech pro obnovitelné zdroje energie. V roce 2020 mělo zdaleka největší podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě Švédsko (60 %), následované Finskem (44 %). Česká republika byla s více než 17 % na 19. místě v rámci EU27. Kompletní přehled podílu obnovitelných zdrojů v jednotlivých členských státech **zde**.

Francie

Francie mírně zaostává za ostatními členskými státy, pokud jde o zavádění výroby energie z obnovitelných zdrojů. V roce 2020 činil podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě cca 19 %. Do roku 2030 si však francouzská vláda klade ambiciózní cíl a usiluje o 40% podíl obnovitelné energie. Cíle nulových emisí do roku 2050 plánuje dosáhnout na základě jaderné a obnovitelné energie.

V reakci na ruskou invazi na Ukrajinu a související energetickou krizi francouzská vláda hodlá přechod na čistou energii urychlit. V této souvislosti připravuje legislativní návrh, který by měl zjednodušit povolenací postupy při zavádění obnovitelných zdrojů. Očekává se, že legislativní návrh předloží k diskusi v září. Některé nevládní organizace však už avizují obavu, že omezení administrativních postupů by mohlo narušit ochranu biologické rozmanitosti.

Německo

Německo, stejně jako Francie, mělo s 19,3 % v roce 2020 mírně podprůměrný podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie. Podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny dosahuje v Německu zhruba 40 %, přičemž podle koaliční smlouvy by měl do roku 2030 dosáhnout 80 %. Přitom se očekává, že země do konce desetiletí svoji spotřebu

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOST

NEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTRINOU

URÝCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU

FINANČNÍ
PROSTŘEDKY

ZVYŠOVÁNÍ PODÍLU
OZE

elektriny zvýší o 25 %. Vyrábět elektřinu výhradně z obnovitelných zdrojů hodlá Německo nejpozději do roku 2035.

Již v lednu letošního roku avizoval spolkový ministr hospodářství a ochrany klimatu Robert Habeck chystaná opatření, která podpoří rozvoj obnovitelných zdrojů energie. Válka pak přiměla ministerstvo k předložení legislativních návrhů rychleji, než bylo původně plánováno. Zaměřeny jsou především na posílení větrné energie na pevnině i na moři či urychlení rozvoje infrastruktury.

Německá novela zákona o obnovitelných zdrojích zavádí zásadu, že využívání obnovitelných energií je veřejným zájmem a bude upřednostňováno před jinými zájmy. Cílem vlády je do roku 2030 zdvojnásobit kapacitu větrných elektráren na pevnině. Zákon o pobřežních větrných elektrárnách vymezuje pro větrníky 2 % území Německa. Pravidla minimální vzdálenosti větrných turbín od obytných budov budou moci zůstat v platnosti pouze v případě, že spolkový stát splní svůj příspěvek k německým národním cílům v oblasti větrných elektráren.

Současně byla v Německu přepracována pravidla na ochranu přírody, resp. ptactva. Kompromis, jehož cílem je sladit ochranu ptactva s požadovaným rozšířením větrných elektráren, klade do budoucna větší důraz na ochranu celé populace živočišného druhu

namísto ochrany jednotlivých živočichů.

Ve své energetické koncepci Německo spoléhalo na plynové elektrárny jako záložní řešení, pro případ, že obnovitelné zdroje nezajistí dostatečné množství energie. Vzhledem k současné bezprecedentní situaci, kdy Rusko používá dodávky zemního plynu jako politickou zbraň, zavedlo Německo opatření, které v případě nedostatku zemního plynu umožní využívání uhelných elektráren. Cílem tohoto opatření je snížení spotřeby zemního plynu při výrobě elektřiny, resp. zajištění plnění zásobníků. Toto preventivní opatření je dočasné, konkrétně do konce března 2024. Střednědobý německý cíl dokončit postupné vyřazování uhlí do roku 2030 zůstává nedotčen.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYOPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ
SPOTŘEBY ENERGIE

OPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ SPOTŘEBY ENERGIE

Závislost jednotlivých států na ruské energii není v EU27 stejná. Rozdílný energetický mix a dovozní závislost vytváří odlišné energetické závislosti jednotlivých členských zemí. Vzhledem k současné vyhrocené situaci se členské státy dohodly řešit případný nedostatek energií v EU koordinovaně. Do konce října vypracují aktualizace svých národních plánů pro stav nouze, ve kterých zohlední opatření k dobrovolnému snížení poptávky po zemním plynem. Řada evropských zemí již přišla s konkrétními plány na snížení spotřeby energie.

V reakci na válečný stav na Ukrajině navrhla Evropská komise v rámci iniciativy REPowerEU navýšení závazného cíle na úrovni EU do roku 2030 v oblasti energetické účinnosti z 9 % (navrhovaných v balíčku Fit for 55) na 13 % oproti projekcím referenčního scénáře pro rok 2020. Tento navýšený cíl odpovídá maximální spotřebě konečné energie v EU ve výši 750 Mtoe a primární spotřebě ve výši 980 Mtoe do

roku 2030. Zatímco Výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) Evropského parlamentu ve své pozici podpořil ještě o něco vyšší cíl, který odpovídá maximální konečné spotřebě ve výši 740 Mtoe a 960 Mtoe pro primární spotřebu, členské státy v Radě se shodly na snížení spotřeby energie, které odpovídá 9 % navrhovaných v rámci balíčku Fit for 55. Interinstitucionální jednání o konečné podobě cíle do roku 2030 budou probíhat pod českým předsednictvím v následujících měsících, přičemž o pozici Evropského parlamentu se bude hlasovat na plenárním zasedání, které se uskuteční ve dnech 12. až 15. září.

Francie

V polovině července oznámila francouzská vláda plán **energetické střízlivosti**, aby se vypořádala s rizikem hrozícího nedostatku energií v souvislosti s válkou na Ukrajině. Většina opatření je nyní v přípravné fázi. Očekává se, že do konce září předloží pracovní skupiny legislativní návrhy, včetně cílů a opatření pro veřejné subjekty. Vláda připravuje „hlubokou transformaci“ spotřebních návyků. Opatření by měla zahrnovat jednoduché pokyny jako zákaz světlé reklamy ve všech městech mezi jednou až šestou hodinou ranní (nyní platí pro menší města pod 800 tisíc obyvatel), důsledné zavírání dveří v obchodech při používání klimatizace a topení či střízlivost při vytápění a klimatizaci veřejných budov. Vláda hodlá také podpořit cyklistiku a spolujízdu a také práci na dálku

(home office).

Počáteční cíl je snížit do dvou let francouzskou spotřebu energie o 10 % (ve srovnání s rokem 2019). Francie získává zhruba pětinu svých dodávek zemního plynu z Ruska.

Francouzská vláda zdůrazňuje, že v kontextu války na Ukrajině je energetická transformace Francie prioritou více než kdy jindy. Její energetická strategie je založena na čtyřech pilířích: energetická střízlivost, energetická účinnost, urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů energie a oživení sektoru jaderné energetiky. Dlouhodobým cílem je snížit spotřebu energie o 40 % do roku 2050.

Španělsko

Španělská vláda vyhláškou ze dne 1. srpna **nařídila** veřejným budovám spořit energii omezením teplot a důsledným vypínáním osvětlení. Tento královský dekret, který nabyl účinnosti sedm dní po jeho zveřejnění a platný bude do 1. listopadu 2023, stanoví, že obchodní a kulturní centra či letiště a nádražní budovy nebudou během léta snižovat nastavení teploty klimatizace pod 27 °C. V zimě pak vytápění těchto prostor nepřekročí 19 °C. Do 30. září musí mít budovy na vchodových dveřích automatické zavírání, aby v nich během zimy nedocházelo k tepelným ztrátám. Výlohy obchodů musí být zhasnuté po 22 hodině.

Podobná opatření na teplotní limity klimatizace

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYOPATŘENÍ KE SNÍŽENÍ
SPOTŘEBY ENERGIE

a vytápění byla již dříve přijatá pro budovy veřejné správy. Pro domácnosti zůstávají dobrovolná.

Španělská vláda uvádí, že taková omezení pomohou zemi dosáhnout cíle snížení spotřeby zemního plynu o 7 %. Zároveň avizovala, že v září představí širší plán energetických rezerv a úspor a solidárních akcí s ostatními členskými zeměmi EU. Na rozdíl od mnoha jiných členských států je Španělsko na ruském plynu závislé jen omezeně. V roce 2020 pouze 10 % dovozu pocházelo z Ruska, přičemž využití zemního plynu v energetice tvořilo necelou čtvrtinu energetického mixu.

Součástí avizovaných návrhů, které španělská vláda předloží v září, bude i „nový zásah na energetickém trhu s cenovým stropem pro emise CO₂“.

Německo

Spolková vláda Německa koncem července zveřejnila soubor doporučení pro snížení spotřeby energie, přičemž avizuje, že některá opatření se stanou právně závazná, a to zejména v případě, že zásoby zemního plynu nebudou dostatečné. Vláda vyzvala provozovatele veřejných a kancelářských budov, aby přestali vytápět prostory, kde lidé netráví pravidelně čas, jako jsou haly či chodby. Dále doporučuje, aby průmyslová odvětví zavedla opatření na úsporu energie, která se ekonomicky vyplatí do dvou let.

Vzhledem k absenci závazných pravidel na federální úrovni zavedla řada měst či německých spolkových zemí vlastní opatření. Berlín omezuje osvětlení historických památek, Bavorsko má vlastní plán na úsporu energií v budovách veřejné správy.

Itálie

Itálie, která je na ruském plynu závislá ze 40 %, zavedla omezení pro klimatizaci a vytápění. Vyhláška stanoví, že veřejné a vládní budovy mohou v létě nastavit klimatizaci jen na 25 °C a v zimě mohou vytápět maximálně na 21 °C. Tato pravidla platí i pro školy. Osvobozeny jsou nemocnice a pečovatelské domy. Italská vláda odhaduje, že opatření tuto zimu ušetří 4 miliardy m³ zemního plynu. V případě nedodržení limitů hrozí pokuta až ve výši téměř 3 000 eur.

Česká republika

Česká republika patří (spolu s Lotyšskem) mezi země, které jsou téměř zcela závislé na ruském zemním plynu. Většina plynu se spotřebovává v průmyslu a zhruba čtvrtina se využije na vytápění domácností. Průměrná spotřeba plynu na obyvatele je až o 20 % vyšší, než je průměr v EU.

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) zveřejnilo **manuál** pro šetření energií ve veřejných budovách a **nabízí** bezplatné konzultace pro energeticky úsporné rekonstrukce.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTRINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPUFINANČNÍ
PROSTŘEDKYNĚMECKÁ DISKUSE
O JÁDRUJADERNÁ ENERGIE
V BELGII

NĚMECKÁ DISKUSE O JÁDRU

V důsledku eskalující ekonomické války, resp. nespolehlivosti dodávek ruského zemního plynu, přehodnocují členské státy EU podíly jednotlivých zdrojů energie v národním energetickém mixu. Zcela přelomový krok učinila německá spolková vláda, která otevřela debatu o jádru a zvažuje případné prodloužení provozu některých jaderných bloků.

Německo se po katastrofě ve Fukušimě rozhodlo ukončit provoz svých jaderných elektráren do konce roku 2022. V současné době jsou v provozu poslední tři zařízení: Isar 2, Emsland a Neckarwestheim 2.

Přestože se německá spolková vláda dosud držela plánovaného harmonogramu pro ukončení jejich provozu, došlo v posledních týdnech k obratu a koaliční partneři, včetně Zelených, jsou připraveni reagovat na aktuální situaci a zvažují prodloužení životnosti elektrárny Isar 2. Případné prodloužení by pravděpodobně trvalo jen několik měsíců. Vzhledem k omezování ruských dodávek zemního plynu se totiž zvyšuje obava, že kroky

Moskvy vyvolají v zimě energetickou krizi.

Německá spolková vláda proto dne 18. července **zadala** provedení zátěžového testu elektrické přenosové soustavy, který má za cíl zjistit, zda jaderné elektrárny, které jsou dosud v provozu, mohou přispět k energetické bezpečnosti během následující zimy.

Zátěžový test klade důraz na solidaritu v oblasti výroby elektřiny se sousedními zeměmi, zejména s Francií. Ta během jednání v Radě EU o koordinovaných opatřeních ke **snížení poptávky** po zemním plynu prosadila do textu nařízení požadavek, aby členské státy vyvinuly maximální úsilí na zachování všech kapacit výroby elektřiny, které nespolehají na dovážený plyn.

Rozhodnutí o dalším postupu, včetně zajištění nového paliva v případě několikaletého prodloužení životnosti, bude učiněno na základě zjištění zátěžového testu, přičemž nepřehlédnutelným argumentem je i jaderná bezpečnost.

Němečtí Zelení dosud argumentovali nízkým podílem elektřiny vyrobené v jaderných elektrárnách v Německu (6 % v prvním čtvrtletí). Nicméně podle předpokladu poptávka po elektřině v zimě poroste a elektřina vyrobená z jádra může napomoci k navýšení dodávek. Nehledě na to, že po odstavení jaderných elektráren bude většina jejich výroby (alespoň krátkodobě) nahrazena výrobou z fosilních paliv, které produkují emise uhlíkových plynů.

Problémy s nedostatečným zásobováním elektřinou v zimním období by se mohly týkat zejména průmyslového Bavorska, které má relativně málo větrné a solární energie a ve velké míře spoléhá na plyn a jádro. Jaderná elektrárna Isar 2 poblíž Mnichova se na energetickém mixu Bavorska (výroba elektřiny) podílí zhruba 12 %.

Německý kancléř Olaf Scholz uvedl, že výsledek zátěžového testu by měl být k dispozici koncem srpna nebo začátkem září a potvrdil, že teprve poté vláda rozhodne o dalším postupu.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

**JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU**FINANČNÍ
PROSTŘEDKYNĚMECKÁ DISKUSE
O JÁDRU**JADERNÁ ENERGIE
V BELGII**

JADERNÁ ENERGIE V BELGII

Pod tlakem nejistých ruských dodávek zemního plynu změnila belgická vláda svůj původní záměr uzavřít jaderné elektrárny do roku 2025. V březnu letošního roku oznámila rozhodnutí povolit provoz dvou jaderných bloků až do roku 2035. Následně v červenci **podepsala s dceřinou společností **Engie Electrabel** předběžnou dohodu o prodloužení životnosti dvou jaderných elektráren o 10 let.**

Plánovaný odklon od jaderné energetiky (na základě koaliční dohody z roku 2020) předpokládal přechod na zemní plyn. Omezování dodávek zemního plynu ze strany Ruska, které zneužívá pozici dominantního dodavatele k dosažení svých geopolitických cílů, však belgickou vládu přimělo přehodnotit svou energetickou politiku. Belgie nyní počítá s prodloužením životnosti reaktorů Doel 4 a Tihange 3, čímž by byla zachována výrobní kapacita o velikosti 2 GWe. Reaktory, které byly uvedeny do provozu v roce 1985, by po technické revizi mohly být restartovány v listopadu 2026.

Cílem nezávazného prohlášení o záměru je

vyjednat právní dohodu do konce roku 2022. Předběžná dohoda zahrnuje vytvoření nového právního subjektu pro obě jaderné elektrárny, ve kterém budou belgický stát a Engie Electrabel rovnocennými akcionáři.

Prodloužení životnosti dvou jaderných elektráren by nemělo omezit investice do obnovitelných zdrojů energie. Zároveň belgická vláda prověřuje, zda lze případnou nadprodukcí elektřiny z jádra využít k nastartování belgického trhu s vodíkem.

ENERGETICKÁ
BEZPEČNOSTNEZÁVISLOST
NA RUSKÉM PLYNU

TRH S ELEKTŘINOU

URYCHLENÍ ROZVOJE
OZE

EVROPA SPOŘÍ ENERGII

JÁDRO
ZMĚNY V PŘÍSTUPU**FINANČNÍ
PROSTŘEDKY**FINANCOVÁNÍ V RÁMCI
REPowerEU

FINANCOVÁNÍ V RÁMCI REPowerEU

Již rok trvajících růst cen energií, který je od března navíc posílen dopady ruské invaze na Ukrajinu, volá po mimořádných opatřeních. Ta vznikají jak na národní, tak na evropské úrovni. Na úrovni EU je zatím nejvýznamnějším opatřením balík REPowerEU.

Dne 8. března navrhla Evropská Komise osnovu plánu, který má zajistit nezávislost Evropy na ruských fosilních palivech. Jednalo se o jednoznačnou reakci na ruskou agresi na Ukrajině. Tato osnova byla následně rozpracována do balíčku opatření REPowerEU, který byl představen 18. května. REPowerEU je postaven na čtyřech pilířích: urychlení energetické transformace, podpora energetických úspor, zajištění diverzifikace dodávek a zajištění investic. Pojdme se podívat na to, co plán přináší v poslední zmíněné oblasti.

Plán REPowerEU si klade za cíl snížit závislost na ruské energii a fosilních palivech tím, že urychlí přechod na čistou energii a zároveň přizpůsobí evropský průmysl a infrastrukturu alternativním zdrojům energie. Evropská

komise identifikuje potřebu dodatečných investic ve výši 210 miliard eur do roku 2027, aby bylo možné eliminovat závislost na dovozech plynu z Ruska. Zároveň upozorňuje, že importy plynu z Ruska stojí evropské spotřebitele téměř 100 miliard eur ročně.

Do roku 2030 by se podle REPowerEU měly generovat investice v těchto oblastech: 29 miliard eur do elektroenergetických sítí na podporu elektrifikace, 30 miliard eur na podporu výroby biometanu, 56 miliard na podporu energetické účinnosti, úspor a rozvoje tepelných čerpadel, 41 miliard eur na posílení palivové účinnosti v průmyslu, 113 miliard eur pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie a vodíkového hospodářství, 1,5 – 2 miliardy eur na posílení bezpečnosti dodávek ropy a 10 miliard eur na rozvoj plynové infrastruktury včetně LNG.

Klíčovým finančním nástrojem REPowerEU je **Nástroj pro obnovu a odolnost** (RRF). Členské státy by měly podle Komise do svých národních programů obnovy a rozvoje přidat kapitulu REPowerEU.

Plnění REPowerEU bude rovněž monitorované v rámci Evropského semestru. Členské státy mohou využít zbývající půjčky z RRF (v současnosti 225 miliard eur) a nové granty z RRF financované z dražeb povolenek systému obchodování s emisemi (EU ETS), které jsou v současné době uloženy v rezervě tržní stability

(MSR, market stability reserve). Tato položka tvoří zhruba 20 miliard eur a tyto prostředky je možné využít na: zvýšení energetické účinnosti budov a dekarbonizaci průmyslu; zvýšení výroby a využívání udržitelného biometanu a obnovitelných paliv a zvýšení podílu energie z obnovitelných zdrojů; řešení vnitřních a přeshraničních energetických problémů přenosu energie; elektrifikaci dopravní infrastruktury včetně železnic; urychlenou rekvalifikaci pracovní síly směrem k ekologickým dovednostem; posílení hodnotových řetězců pro výrobu klíčových materiálů a technologií spojených s ekologickou transformací a zlepšení energetické infrastruktury v sektorech ropy a plynárenství.

Doplňkovými zdroji pro naplnění REPowerEU by měly být rovněž kohezní fondy, zemědělské fondy, CEF, inovační fond v rámci EU ETS, finance EIB a samozřejmě národní a soukromé financování.